

THỰC TRẠNG DẠY VÀ HỌC TIẾNG ANH KHÔNG CHUYÊN Ở TRƯỜNG ĐẠI HỌC CẦN THƠ

NGUYỄN DUY KHANG
Trường Đại học Cần Thơ

Ngày nhận bài: 16/02/2022; Ngày phản biện, biên tập và sửa chữa: 28/02/2022; Ngày duyệt đăng: 07/03/2022

ABSTRACT

The article focuses on assessing the current situation of non-major English teaching and learning at Can Tho University. Through the results of sociological investigation, the article assesses the advantages and limitations, thereby proposing some recommendations to improve the quality of non-major English teaching and learning at Can Tho University in the coming time.

Key words: Reality; teaching and learning English; Can Tho University.

Theo Đề án ngoại ngữ quốc gia 2020, sinh viên tốt nghiệp không chuyên ngữ phải đạt trình độ tối thiểu bậc 3/6 (theo Khung năng lực ngoại ngữ 6 bậc dành cho VN do Bộ GD-ĐT ban hành), tương đương với trình độ B1 - trình độ trung cấp (theo Khung tham chiếu chung châu Âu). Tuy nhiên, hiện trạng chung đối với sinh viên nhiều trường đại học lớn tại Việt Nam nói chung và tại Trường Đại học Cần Thơ nói riêng, tỉ lệ sinh viên đạt chuẩn đầu ra ngoại ngữ theo các yêu cầu trên trở thành một vấn đề có nhiều hệ lụy và khó khăn cho nhiều bên liên quan (trường đào tạo, chất lượng đào tạo, nhà tuyển dụng, bản thân và gia đình người học...). Từ thực tế nêu trên và nhằm thực hiện Nghị quyết 32-NQ/ĐU của Đảng ủy Trường Đại học Cần Thơ về nâng cao năng lực ngoại ngữ cho sinh viên của Trường, một nghiên cứu chuyên sâu về việc dạy và học tiếng Anh không chuyên và năng lực ngoại ngữ chung cho sinh viên đại trà của Trường đáp ứng quy định về trình độ và năng lực trong đào tạo và ngoài xã hội là rất thiết yếu.

I. MỤC TIÊU, ĐỐI TƯỢNG VÀ PHẠM VI NGHIÊN CỨU

Nghiên cứu được thực hiện qua việc thu thập ý kiến và phân tích dữ liệu phỏng vấn về thực trạng dạy và học các học phần tiếng Anh căn bản 1, 2, 3 và năng lực tiếng Anh của sinh viên không chuyên tất cả các ngành đại trà tại trường Đại học Cần Thơ từ 07 giảng viên giảng dạy và 119 sinh viên không chuyên thuộc các ngành đào tạo đang theo học các học phần tiếng Anh không chuyên tại Trường Đại học Cần Thơ trong thời gian 3 học kỳ; đề xuất phương pháp giảng dạy, đổi mới nội dung và đánh giá để cải thiện và đảm bảo chất lượng đào tạo các học phần tiếng Anh không chuyên theo chuẩn đầu ra tương ứng với lộ trình chất lượng đề xuất.

II. CÁC KẾT QUẢ TÌM THẤY

Các sinh viên không chuyên tiếng Anh tại Đại học Cần Thơ theo quy chế đào tạo sẽ tham gia 3 học phần AVCB (1,2 và 3) để đạt chuẩn đầu ra B1 (bậc 3 theo chuẩn VSTEP) hoặc nếu không tham gia các học phần này phải đảm bảo nộp các chứng chỉ tương đương làm điều kiện cho việc tốt nghiệp đại học. Thực trạng về năng lực tiếng Anh cũng như nhận thức của các em về tầm quan trọng của tiếng Anh sẽ được phản ánh rõ nét qua kết quả thu được từ phỏng vấn trên 119 sinh viên từ các ngành kinh tế, sư phạm, luật... như sau:

Nhận thức về tầm quan trọng của tiếng Anh

Có 100% sinh viên được phỏng vấn cho rằng các em mong muốn sau khi ra trường có thể làm đúng ngành nghề được học và có đủ vốn từ để đọc các tài liệu tiếng Anh hoặc giỏi các kỹ năng tiếng Anh để phục vụ công việc. Khoảng 90% SV tham gia phỏng vấn cho rằng bản thân chưa thể đáp ứng được nhu cầu

công việc hiện nay. Tuy nhiên, tất cả sinh viên đều nhận thức được tầm quan trọng của tiếng Anh

Về việc dạy và học tiếng Anh ở trường phổ thông và học phần TACB tại đại học Cần Thơ

Từ trải nghiệm của bản thân, tất cả các ý kiến đều chỉ ra sự khác nhau giữa việc dạy và học tiếng Anh ở bậc phổ thông và học phần TACB tại trường Đại học Cần Thơ. Các ý kiến thu được từ phỏng vấn cho thấy việc dạy và học các học phần AVCB tại trường ĐHTC có thể giúp sinh viên phát triển các kỹ năng ngôn ngữ tuy nhiên thực tế cho thấy có một bộ phận không nhỏ sinh viên không thể theo kịp chương trình do hệ lụy của việc học tiếng Anh ở phổ thông. Điều này một phần dẫn đến suy nghĩ về việc quyết định lựa chọn theo học các học phần này tại trường hay tự học tại các trung tâm để lấy các chứng chỉ tiếng Anh theo quy định. Một sinh viên tham gia phỏng vấn cho biết:

Những khó khăn, yếu tố ảnh hưởng đến chất lượng học các học phần AVCB tại trường ĐH Cần Thơ

Có nhiều ý kiến cho rằng khi học các học phần AVCB, giáo viên cho quá nhiều bài tập và bài tập online theo giáo trình cũng quá nhiều dẫn đến sinh viên "chỉ làm cho qua chứ không thực sự có hiệu quả cũng như tác động đến kiến thức của bản thân". Bên cạnh đó, khá nhiều sinh viên cũng cảm thấy việc dạy chưa đáp ứng nhu cầu của họ hiện nay về kỹ năng nghe - nói cho mục tiêu đi làm hay chứng chỉ để xin việc sau khi ra trường, việc dạy còn nhiều trọng tâm bên phần ngữ pháp và viết. Ngoài ra, yếu tố tâm lý cũng ảnh hưởng đến hiệu quả học tập. Một trong những yếu tố hạn chế chất lượng dạy và học học phần AVCB cũng được tìm thấy qua các lý do sinh viên đưa ra cho việc chọn và không chọn học tại bối cảnh nghiên cứu.

Lý do chọn và không chọn học các học phần AVCB tại trường

Mặc dù lý do đưa ra về việc chọn học các HP do trường tổ chức là tín hiệu đáng mừng về mặt đảm bảo chất lượng so với học tiếng Anh tại trung tâm như: ...thời gian học ở Trung tâm ngắn sẽ không đủ nắm kiến thức. Học ở trường thời gian dài hơn và có thời gian luyện tập; ở trường có giảng viên dạy nhiệt tình và tâm huyết nên không phải lo lắng về kiến thức cũng như kỹ năng...

Đánh giá của sinh viên về chương trình tiếng Anh căn bản

Về nội dung chương trình: Phần lớn sinh viên (có trình độ ngoại ngữ chưa cao) cảm thấy chương trình học tốt, phù hợp với khả năng bản thân, có thể theo kịp tiến độ lớp học; về phương pháp giảng dạy: đối với kỹ năng nghe, rất nhiều SV cho rằng "quá trình thực hành nghe chưa mang lại hiệu quả rõ rệt, mong có nhiều thời gian để tương tác hơn là học lý thuyết."

Đề xuất của sinh viên về chương trình AVCB:

Liên quan đến vấn đề này sinh viên đã đưa ra một số đề xuất như sau:

Về chương trình học: nên tổ chức các lớp học cho từng kỹ năng nghe-nói-đọc-viết riêng lẻ phù hợp với nhu cầu của từng sinh viên; cần rút ngắn thời gian của ba học phần lại; về phương pháp giảng dạy: tăng cường thời gian luyện tập, thực hành trên lớp và giảm bớt các bài tập lý thuyết về nhà; nên tổ chức các HĐ ngoài trời, ngoài giờ lên lớp, các trò chơi, cuộc thi mà SV buộc phải sử dụng TA.

III. NHỮNG HẠN CHẾ

Về yếu tố khách quan liên quan đến việc học của sinh viên trước khi bắt đầu học ở bậc đại học: Việc học tiếng Anh ở phổ thông rất hạn chế; chênh lệch trình độ quá lớn; Sinh viên yếu đều các kỹ năng theo thứ tự nghe (yếu nhất) - nói - phát âm - viết - ngữ pháp - đọc (khá nhất). Về tỉ lệ sinh viên đạt B1 theo yêu cầu sau ba học phần AVCB chiếm tỉ lệ chưa cao. Tỉ lệ sinh viên học có trình độ đạt chuẩn B1 sau 3 học phần chiếm khoảng 10% - 30%. Theo giáo viên điểm mạnh của chương trình cũng bộc lộ điểm yếu và ý kiến này hoàn toàn trùng khớp với ý kiến của sinh viên. Điểm hay về chương trình AVCB là điều kiện phải hoàn chỉnh phần yêu cầu online mới đủ điều kiện thi nhưng sinh viên dễ tập trung làm đối phó.

Ngoài ra, vấn đề muốn thườ về sĩ số lớp cũng là mặt hạn chế ảnh hưởng đến chất lượng của các học phần này: Hầu hết các lớp số lượng sinh viên đều quá đông không phù hợp phát triển năng lực. Các yếu tố hạn chế đến chất lượng dạy và học các học phần này cũng có nguyên nhân từ phía người học. Người học đa số không có động lực học và chọn phương án học AVCB khi khả năng dùng chứng chỉ thay thế không đạt; tỉ lệ sinh viên không đến lớp còn cao.

Từ kinh nghiệm giảng dạy của bản thân các giảng viên tham gia phòng vấn cũng đưa ra các xuất đề cải tiến chương trình đào tạo các học phần AVCB như sau:

IV. CÁC Ý KIẾN ĐỀ XUẤT

Về mặt các chính sách có liên quan: Thay đổi chính sách thành bắt buộc đạt trình độ B1 hoặc các chứng chỉ quốc tế thay thế theo quy định. Nâng cao chất lượng bồi dưỡng giáo viên ở Phổ thông một cách đồng bộ. Quan tâm đào tạo bồi dưỡng giáo viên nhiều hơn về kỹ năng tạo động lực cho người học. Tăng học phí để tăng đầu tư cho giảng viên học tập trao đổi chuyên môn với các trường khác trong khu vực, tăng giờ giảng cho học phần, tăng tiền giờ cho giảng viên. Tăng cường hướng dẫn và thông tin cho sinh viên về nhu cầu xã hội đối với tiếng Anh trong các ngành nghề hiện nay, tính cạnh tranh. Phân loại trình độ sinh viên đầu vào căn sát trình độ năng lực sinh viên hơn. Tăng cường các hoạt động tạo môi trường tiếng Anh, gắn kết người học với tiếng Anh, tổ chức các CLB, giải thưởng cho sinh viên phát triển năng lực tiếng Anh.

Các dữ liệu trình bày ở trên đã thể hiện một bức tranh tổng thể về thực trạng dạy và học tiếng Anh không chuyên tại trường Đại học Cần Thơ. Nói một cách khác, người dạy và người học- là những đối tượng chính nhận thức rất rõ về điểm mạnh và điểm yếu của bản thân cũng như các yếu tố có liên quan mật thiết đến chất lượng đào tạo học phần này. Từ kết quả này, tác giả đưa ra một số kiến nghị như sau:

+ Về các yếu tố nền tảng và vĩ mô có liên quan gián tiếp:

Trong tương lai, với hiệu ứng lâu dài cho việc giảng dạy và học tập tiếng Anh ở phổ thông, việc đào tạo sinh viên ngành sư phạm nói chung và sinh viên ngành sư phạm tiếng Anh nói riêng nên chú trọng đến việc xây dựng khả năng thấu hiểu và tạo cảm hứng người học khi trở thành người giáo viên và bước chân vào con đường giảng dạy. Điều này được tạo nên từ chính bản thân những người đang đào tạo đối tượng sinh viên này.

Việc linh hoạt một kiến thức hay một ngôn ngữ không phải là quá trình dễ dàng cho người không muốn học nhưng lại rất dễ đối với người học có động lực và ý thức. Ý thức và động lực này nên được xây dựng từ rất sớm cho người học. Thực vậy, các kiến thức từ môn học không riêng tiếng Anh nên liên quan đến thực tế đời

sống và tương lai công việc sau này và người học phải có năng lực nhận biết. Chương trình đào tạo và giáo viên phải ý thức rõ điều này để trang bị cho người học thay vì chỉ làm sao thực hiện việc dạy học đảm bảo hết nội dung trong sách giáo khoa.

Thay vì tổ chức các đợt bồi dưỡng cho giáo viên tiếng Anh các cấp một cách rầm rộ và máy móc với kết quả đầu ra được căn đo đong đếm với những con số về kết quả không thật sự mang nhiều ý nghĩa như hiện nay khi giáo viên không có động lực và mong muốn nỗ lực thay đổi, Bộ giáo dục nên có các chính sách mềm dẻo, cụ thể nhằm khuyến khích cũng như thưởng phạt công minh và tạo động lực sẽ kích thích sự hứng thú và nhu cầu tự học, phát triển nghề nghiệp của các thầy cô từ đó mục tiêu đào tạo sẽ dễ dàng thực hiện.

Chính sách thi cử, đánh giá cần phải tương thích với yêu cầu đào tạo năng lực tiếng Anh cho người học các cấp, đặc biệt đối với kỳ thi tốt nghiệp phổ thông môn tiếng Anh nên tương ứng với mục tiêu đầu ra và chương trình giảng dạy.

+ Về các yếu tố nội tại liên quan đến việc dạy và học học phần AVCB tại đại học Cần Thơ

Việc giảng dạy các học phần AVCB ở trường Đại học Cần Thơ nên linh động về thời gian và cách thức đào tạo, giáo trình giảng dạy cũng nên được xem xét để phù hợp hơn với người học.

Chương trình học cần chú trọng nhiều hơn đến yếu tố tạo động lực và xây dựng khối liên kết trình độ đào tạo đáp ứng dự đoán yêu cầu công việc thực tế. Với một số ngành nghề có yêu cầu tiếng Anh cao hơn và xu hướng hội nhập nhiều hơn, chương trình đào tạo cần cân nhắc việc nâng chuẩn quốc tế hoặc tăng 1 bậc năng lực ngoại ngữ cho sinh viên có thêm động cơ học tập thực chất phục vụ phân nào cho việc đảm bảo chất lượng đào tạo.

Người học nên chủ động tìm hiểu và được tư vấn rõ ràng ngay từ đầu về việc lựa chọn cách thức cũng như lộ trình phù hợp để đạt trình độ tiếng Anh B1 theo yêu cầu khi ra tốt nghiệp đại học.

V. KẾT LUẬN

Chương trình và chính sách liên quan đến chuẩn đầu ra ngoại ngữ cần được thực hiện quyết liệt hơn cùng công tác truyền thông và liên kết doanh nghiệp để người học thấy rõ tầm quan trọng của ngoại ngữ. Phát huy các điểm mạnh trong chất lượng đào tạo hiện tại, giảm sĩ số và chuyên sâu kỹ năng giảng dạy để sinh viên có thể rèn luyện tốt nhất đáp ứng cả chương trình đào tạo và yêu cầu của thị trường lao động trong tương lai. Trường Đại học Cần Thơ cần có quy định cải tiến về các thang bậc quy định cho chuẩn đầu ra tối thiểu tương đương với yêu cầu của Bộ Giáo dục và Đào tạo bên cạnh việc linh hoạt thích ứng với điều kiện hội nhập quốc tế trong khu vực và thế giới của thành phố Cần Thơ và khu vực Đồng bằng sông Cửu Long. Các hoạt động ngoại khóa liên quan đến kết nối thế giới bằng tiếng Anh cần được đẩy mạnh và thu hút sinh viên tham gia để việc tiếng Anh tiến gần hơn với nhu cầu sử dụng so với việc học tập đối phó hiện nay. Đội ngũ giảng viên cần tiếp tục phát huy thế mạnh và tạo thêm động lực cho người học vì các mục tiêu quan trọng hơn là học để hoàn thành chương trình đào tạo.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Dương Tâm and Mạnh Tùng (2019, October 29), Nhiều đại học nâng chuẩn tiếng Anh đầu ra, VN Express. Retrieved from <https://vnexpress.net/nhieu-dai-hoc-nang-chuan-tieng-anh-dau-ra-4001801.html>
2. Huyền Nga (2019, November 26), Hệ lụy không nhỏ khi hạ chuẩn "đầu ra" môn tiếng Anh, Công an Nhân dân online. Retrieved from <http://cand.com.vn/giao-duc/Hc-luy-khong-nho-khi-ha-chuan-dau-ra-mon-tieng-Anh-571416/>
3. Hữu Phúc (2019, October 14), Đại học gánh "gánh nặng" ngoại ngữ từ phổ thông, Đại học Huế. Retrieved from <https://hucfl.edu.vn/vi/index.php/tin-tuc/dai-hoc-ganh-ganh-nang-ngoai-ngu-tu-pho-thong>